



A plüssmacival nem lehet fejleszteni. Akkor már inkább egy kiadós bevásárlás. Hogyan neveli autista gyermekét egy család, amelynek tagjai megszakadnak a munkában, elviselik az elviselhetetlent, küzdenek a fogyatékkal, és közben a legboldogabb emberek, akikkel valaha találkoztam.

Az autisztikus tünetekkel diagnosztizált, hét éve koraszülöttként érkezett **Nagy Roland** szüleivel,

Kati

val és

Sándor

ral egy székelyudvarhelyi ifjúsági lakásban él a Csereháton. Otthonukból árad a pozitív energia, pedig nem a legújabb dekorációs magazin és nem is a feng shui elvei szerint rendezték be. Nekik erre sem idejük, sem pénzük nincs.

[Első rész » Autista a családban: félóra alvás, 23 és fél pörgés](#)

[Második rész » Autista a családban: a csodababa hitetleneket térít](#)

Ők ugyanis **a sérült gyerekük mellett óvodát működtetnek szintén sérült gyerekek részére.**

Katival és Sándorral beszélgettem, az interjú első részében az autizmus sajátosságairól, a második részben pedig arról, hogy az orvosok sem szakibbak vagy jóindulatúbbak, mint az ideges szomszéd vagy az ellenséges faluszája.

Milyen módszerekkel ismerkedtetek meg? Mit alkalmaztok?

Több módszert is felkutattunk, és alkalmazunk. Idén beiratkoztam a kolozsvári egyetem óvónő-tanítóképző karára távoktatáson, mert még akarok tanulni. Életem végéig kell, hogy tanuljak, mert úgy érzem, túl keveset tudok. Például olyasmit, hogy hogyan vezessük át a gyereket az óvodás csoportból az iskolaelőkészítőbe.



Kapcsolatban vagyunk egy kaposvári képzőközponttal, akiktől szeretnénk megtanulni különböző módszereket. Itt nem csak elméleti tudást oktatnak, hanem gyakorlatot is. Mert az elmélet, nem egyenlő a gyakorlattal. A szülőnek hiába használunk szakszavakat pl: echolália vagy sztereotípiá, mert nem érti. A pszichológusunknak első perctől szóltam, hogy minél egyszerűbben beszéljen, mert egyrészt a szülők nem értik, s van, akit nem is érdekel.

Szociális munkás végzettségem van, Roland személyi gondozója vagyok, azon a képzésen is sokat tanultam. De gyakorlatban teljesen másképp működik minden. Szatmáron is voltunk egy rehabilitációs központban és egy autista iskolában. A Szent Benedek Autistákért Szatmárnémeti Egyesület részéről **Drágus Norbert** és **Balácsi Rózsa** nyújtott segítséget.

Rózsa a Szatmár Megyei Sajátos Nevelési Igényű Gyermekek Integrált Tanintézetének pszicho-pedagógusa és az egyesület tagja (aki mellesleg székelyszentléleki származású) már a kezdetekben besegített a termék strukturálásában, szakmai segítséget kaptunk a napirend kialakítása, a napi tevékenységek megtervezése, a fejlesztések megcélzása tekintetében.

Ezen kívül módszertani segédanyagokat, ötleteket, szakmai tanácsokat kaptunk tőlük a kommunikációval, viselkedésproblémákkal kapcsolatosan. Lehetővé tették, hogy tapasztalatcserén vegyünk részt Szatmárnémetiben már két alkalommal. Az idén is sor kerül

egy szakmai találkozóra november közepén.

Amikor elmentünk az iskolákhoz, óvodákhoz látogatóba, mindig jegyzeteltem, kérdeztem, így fejlődtem. Nem annyira tanfolyamokon. Nyomoztam állandóan, hogy mit hogy lehetne könnyebben, mit miért kell úgy végezni, ahogyan végzik.

A frissen végzett szakembereket végül nekem kellett beavatnom a gyakorlatba, nekem kellett segíteni nekik, nem fordítva, mert semmi tapasztalatuk nem volt.

Most már a pszichológusunk kitűnő munkát végez, nagyon meg vagyunk elégedve vele, az egyéni és kommunikációs fejlesztéseket ő végzi, és a gyerekeink nagyon jól fejlődnek.

A kirándulás alkalmával, amikor átadtam neki az oklevelet egyéves türelmes, szeretetteljes munkájáért, elkezdett sírni, és megköszönte, hogy egy év alatt mennyit tanulhatott nálunk. Ez hatalmas öröm, hogy aki öt év egyetemet végzett, megköszöni nekem, hogy tanulhatott tőlem. Igaz, nekem is 7 év kellett mostanig, hogy tudjam a saját gyerekeimet, és ez által a másokét is kezelni.



Amikor jöttek a frissen végzettek, és elmondtam, mi lesz a munkájuk, tátott szájjal néztek, aztán leléptek. Kíváncsi vagyok, az egyetemen milyen gyakorlatot kapok majd. Ha befejezem, még lehet, hogy a gyógypedagógiát is elvégzem, 50 éves koromig mind tanulok.

Személyre szabott fejlesztési terveket készítünk a gyerekeknek. Ha az önkiszolgálással vannak problémái, vagy a finom motorikával, akkor azokra keresünk feladatokat, hogy minél jobban

működjön. **A képkártya-csere módszert és a strukturált környezet módszerét használjuk az óvodában**, amit specifikusan autistáknak fejlesztettek ki, de más sérültségek esetén is hasznosnak bizonyul, mert a szellemi fogyatékos gyerekeknek az átlagnál is nagyobb szükségük van a rutinra, a napirend betartására.

A módszer lényege az, hogy a napirendjét, a végrehajtandó cselekvéseket látja is, olvassa is, és hallja is, mert mindig mondani kell, hogy mi következik. Mivel többségük a kommunikációban akadályozott, mindenkinek van egy képkártyás kommunikációs füzet. Az ábrákon írja is azt a szót, amit a kép ábrázol. A gyerek bemegy a boltba például, és mutatja a füzetében a megfelelő képeket: kérek kenyeret például. Ezzel a kommunikációs módszerrel gyakran meg is tanul beszélni.

Az előszoba falára fel van téve a napi rend, hogy mit fognak csinálni aznap – *mondja Sanyi*. Következő foglalkozásnál leveszi a játékkártyát, és beteszi a dobozba, majd az előszobában elveszi a falról a következő kártyát, és a megfelelő teremben felragasztja a falra.

Az édességes motivációs módszert mindenütt használjuk, az egyéni és csoportos foglalkoztatásoknál egyaránt, de használunk más motivációs módszert is.

Az édességeket apróra kell darabolni, mert különben sok időt elvesz, amíg megrágják, és telítődnek vele, tehát már nem lehet motivációra használni. Egyszer édesanyám bejött az óvodába, és látta, hogy egy gumimacit tíz felé vágunk, s megszólított, hogy édes fiam, ti olyan smucigok vagytok! Pedig nem a takarékoság az elsődleges cél.

A kártyákkal Roland megtanulja a tárgyak nevét, és hogy melyik milyen kategóriákba sorolható. Például az, hogy az alma gyümölcs, egy havi munkámba kerül. Úgy kezdődik, hogy fogom az almát és leteszem az almakártyát. Mutatom, hogy alma, kérem kinyitott tenyérrel az almakártyát.

Amikor ötször-hatszor ideadta, mellé rakok egy körtekártyát. Lerakom a körtekártyát és az almakártyát, mutatom az almát, hogy lássam, nem téveszti-e össze az almát a körtevel. Mindent így meg kell tanítani a ruhaneműtől kezdve az állatokon keresztül az élelmiszerekig. Képet-képpel, képet tárggyal, képet hanggal egyeztetünk.



Az egész világot meg kell neki aprólékosan tanítani.

Mutatjuk a képet, a tárgyat és mondjuk is, így sokkal hatékonyabban bevésszük az ismeret. Vannak kategóriadobozaink, amelyeknek a tetején lyuk van. Akinél gyümölcs van, hozza ide, mondjuk nekik. Hozza az első az almát. Rákérdezzük: mi van a kezében. Válasz: alma. A hallássérülteknek mutatjuk a képkártyát is. Tedd a gyümölcsös dobozba.

A kommunikációs füzet nagyon nagy segítség, mert meg tudja mutatni azt is, hogy mi milyen színű. Például fogunk egy piros autót. Megkérdezem: mit látsz? A képkártyákkal kirakja, hogy látom a piros autót. Azután gyerektől függően mondani is kell, lassan, vontatottan: **Lá-tom a pi-ros a-u-tót**, és a gyerek megismételi.

Mi az, ami hajt titeket előre ebben a sziszifuszinak tűnő munkában?

Rengeteg munka van vele, csak szeretetből lehet csinálni, mert egy idő után már álmodban is csak almákat ismételgetsz. A Jóisten jó képességekkel áldott meg ebből a szempontból, mert ezt soha nem tanultam hivatalos keretekben, de sokszor felébredek, és eszembe jut egy-egy problémára a megoldás, vagy felhívom Rózsát, a szatmári oktatót, és megkérdezem.

De addig nem lépek tovább, amíg nincs meg a válasz. Én nem vagyok templomba járó, vallásos ember, de amióta Roland megszületett, olyan közel kerültem Istenhez, mint soha. Mert nem tudom elképzelni, honnan vannak ezek az adottságok, amik csak úgy a semmiből előkerülnek olyan dolgokról, amiket nem tanultam soha.

Úgy érzem, a Jóisten látja az erőfeszítéseinket, és segít. Ismerünk olyan papot, akinek sérült gyereke van, és lemondott a fejlesztéséről. **Ha neki ekkorácska hite van**, hogy nem hisz a saját gyereke fejlődésében, és ezt ki is jelenti nyilvánosan, akkor hogy ne keseredjen el a többi sérült gyereket nevelő szülő?

Udvarhelyen van a sérült gyerekes szülőknek egy csoportja, ahová bizonyos időközönként eljárnak, hogy elmeséljék, mi történt velük. Nagyon jó, hogy van egy ilyen hely és alkalom, ahol meg lehet osztani egymással a tapasztalatokat, de minket zavar a sok negativitás, ezért mi nem járunk oda. Sajnos, őket is rengeteg negatív hatás érte, és sokan nehezen tudják feldolgozni. De nincs miért csodálkozni, nagyon sok egészséges családban is hiányzik **a pozitív gondolkodás**.

Mi csak jót tudunk mondani, és nem hiszik el nekünk. Pedig mi minden apró fejlődésnek is örülünk, arra koncentrálunk. Bízunk magunkban, örülünk az életnek nap mint nap. De én amióta az óvoda megvan, betegen is megyek, mert úgy érzem, ott kell lennem. Sokszor kifáradok én is, de nem tudok panaszkodni.

Szerintetek hogyan kellene viszonyulniuk ehhez az élethelyzethez a szülőknek, hogy sérült gyerekek van?

A szülőknek is könnyebb lenne, ha a pozitívumokra figyelnének. Én hiába mondom, mert csak koptatom a szám, de jó módszer, ha minden nap lejegyeznek 2-3 pozitív dolgot, ami aznap történt. Elhívtam egy szakembert, hogy az egészséges életmódról és a pozitív gondolkodásról tartson előadást a kiránduláson, de kérdéseik nem voltak, többen unták.

A végén kérdeztem, hogy tetszett-e az előadás, a válaszuk: igen. De amikor rákérdek, hogy mi tetszett, nem tudják. Nem beszélve arról, hogy a szakember elmondta, hogy az egészségközpontban tudják gyógyítani, fejleszteni a gyerekeket, de sajnos ahol fizetni kell, oda nem szívesen viszik a gyereket. Van, aki azért, mert nincs olyan anyagi helyzetben, hogy megengedhesse magának, ezért a szakember ingyenes segítségét is felajánlotta.

